

77.- JESUS ARKOTXA MARTIJA (1921-...)

Mutriku'n jaio zan 1921-3-4'an. Kontugillea. Jose Antonio Arkotxa, aspaldi dala Ondarroa'n bizi dan euskal antzerkigille ugariaren anaia. Biak, amaren magalean euskeraz ederto ikasi ta bizitzan zear edertoago landuak.

Euskal idazle lez, «Zeruko Argia»-n idatzi du, eta «Modeon» (Motriku, Deba ta Ondarroa) deritzan erri arteko aldizkarian.

Oraindik argitaratu gabe dauzkan arren, ba-ditu euskal teatru-lan bi: 1) *Itxasne*, Donosti'ko «Educación y Descanso»-k sariztutakoa, eta 2) *Gaixo billa*.

(Ikus J. San Martin, *Apéndice a Escritores euskéricos*, Bilbao, 1969, 12 orr.; Auñamendi, *Literatura*, IV, 345 orr.).

78.- IÑAZIO BEGIRIZTAIN ALBIZU (1922-...)

Altzo'n jaio zan 1922-9-14'an. Tolosa'n ikasi zituen leen-ikasteak eta batxilerra.

Euskal idazle legez, «Zeruko Argia»-n agertu zitun bere lanak. Teatruan ere, edo teatrugintzan ari izan da. 1969'an, «Agora» sarian leenengoa berak irabazi zuen *Bizia bizi-truk* lanarekin.

(Ikus J. San Martin, *Apéndice a Escritores euskéricos*, (Bilbao, 1969), 16 orr.; Auñamendi, *Literatura*, IV, 357 orr.).

79.- JUAN SAN MARTIN ORTIZ ZARATE (1922-...)

Euskal kulturari buruz makiñatxo bat lan burutu duen langille porrokatu au Eibar'en jaio zan 1922-6-23'an. Urrengo egunean baitaitu zutelako ipiñi zioten Jon izena. Eibar'en bertan egiñak ditu bere ikasteak, bai gazte-eskolakoak eta bai bere gain eta kautakoak.

Naiz-ta gaur Ondarribi'n bizi, Eibar'n eman du gaiñera bere bizi-tzaldi guztia.

Barne-dei askok joa, taillar bateko maisutzaz gaiñ, mendigoizale duzu, Auñamendi, Alpes, Gredos'ko eta abarreko mendi-orratzik goi ta arriskutsuenetara igona; leize-ikerla lez ainbat artzulo ta arpetan ibillia, Arlas inguruan batez ere. Au da, izadi ta bertoko eder-mota guztien zalea.

EUSKAL IDAZLE.- Apeta guztion artean, baiña, idazletza izan du beiñena eta biziena. Ibilliz eta ikusiz ikasia luma-puntaz adieraztea eder zitzaio beti, eta au aspaldidanik gero. Euskeraz eta erderaz idatzi digu; euskeraz «Euzko-Gogoa»-n, «Egan»-en, «Jakin»-en, «Karmel»-en, «Olerti»-n, «Zeruko Argia»-n... Eta erderaz, edo bietara, «Eibar», «Euskera», Eibar'ko Klub Deportivo'ko Boletiniñean, BAP, «Munibe», Buenos Aires'ko «Euskalduna», Oviedo'ko «Speleo»-n, Tolosa'ko «Pyrenaica» eta besteetan.

Euskaltzain osoa 1957'tik. Eta urte mordoan bertoko idazkari oia, eta kargu onek ematen dion nekeak beterik, «Euskera»-n agertzen zaizkigu zenbaki guztietan konta-ezin ala txosten, izpar eta liburu berrien iritzi emate. Etniker saillean ere lankide dugu.

Ona idazle legez azaldu ditun libururik beiñenak, euskeraz eta erderaz.

EUSKERAZ:

1) *Juan Antonio Mogel eta Urkitza, bere bizitza ta lanak* (Zarau-tz, 1959). 47 orr. «Euskera, (1960, V, 26 orr.). Gaia: Mogel'en bizi-tza, euskalari, euskal-dazle eta Mogel'ekiko bibliografia.

2) *Zirikadak* (Zarauzt, 1960). 151 orr. Kuliska Sortan. Ipuin ba-rregarriz ornidua.

3) *Eztenkadak* (Zarauzt, 1965). Berdintsu, ipuin eta jazorikoak.

4) *Uhin berri* (1964-1969). (Donostia, 1969). Poesi berriaren bil-duma. Bijoia emen nik sarritan esana eta San Martin'ek ere maiz errepikatua: argi aitortuta, poeta berriak, eguzki indartsu legez asi ta gero bertatik laiño arre artean murgil gelditzen dirala. Esna, ba, poeta berriok!

5) *Euskeraren inguruan*. «Euskal Elerti 69» bilduman agerturiko saiaera. (Bilbo-Donostia, 1969).

6) *Hegatsez* (Zarautz, 1971). 371 orr. Itz-lauzko bilduma, Serafin Basauri'ren laguntzarekin. Kuliska Sorta, 71'gn. zenbakia. Txukun, atsegiñez eta iñor bazter uzteko asmorik gabe osaturiko bilduma.

7) *Euskal Artea* (Oñati, 1974). «Lur eta gizon, Euskal Herria» bilduman datorrena.

8) *Gogoz* (Donostia, 1978). Kondaira, erti, musika, literatura, izkuntza...

9) *Literaturaren inguruan* (Donostia, 1980). Saiaera. 247 orr. Euskal idazle ta euskal literaturari indarra eman dioten zenbait idazleri buruz eman dituen itzaldi ta idazkietan banaturiko ideiak dartzki bilduma ontan.

10) *Bidez. Gure Herriko gauzak* (Donostia, 1981). 484 orr. Gipuzkoa'ko Aurrezki Kutxa Probintzialak argitaratua. Euskeraz eta erderaz. Saski-naski atsegiña, «Gogoz» bezela, gure erriko etnografi, izkuntza, edesti, literatura, omenaldi ta olakoz txukundua.

ERDERAZ:

1) *Estudio etnográfico del Valle Urraul Alto* (Donostia, 1966). L.P. Peña Santiago'ren laguntzarekin.

2) *Escritores euskéricos* (Bilbo, 1968). 183 orrialde eta 158 argazki.

3) *Elgueta con Anguiozar y Ubera* (Donostia, 1975).

4) *Eibar* (Donostia, 1979). Auñamendi'ren «Diccionario Enciclopédico del País Vasco»-n, X, 180-272 orr. dator.

Olerkari lez, poeta bikain —poema asko dauzka, «Olerti»-n argitaratuak batez ere— agertu ez-ezik, uin berri edo azken orduko koplakariai makiña bat zirikada zorrotz ziztatua dugu, gurdi-tiratzailleak iñoizka lokatz-arteko sakonean ezin geiago-ta, gelditu izanarren.

Literatur-norgeiagoka askotan izan da tarteko. Liburu ez gutxiri jarri die itzaurrea. Itz-lauz, 1964'an, Baiona'ko Euskal Kulturaren Alde'k jarritako «Lauaxeta» kazetari saria merezi izan zuen; olerkitan, ordea, ainbat sari jaso dizkigu.

Itzultzaile bezela, iru liburuok bereak ditu:

1) *Zaldun bitxia* (Donostia, 1965). Michel Ghelderode'ren «Le cavalier bizarre» teatru-lana, euskeraz.

2) *Siñerako liburu* (Donostia, 1966). Salbador Espriu'ren «Libre de Sirena» poemak.

3) *Kantak eta poemak* («Olerti», 1966). Bertolt Brecht (1898-1956) doixtar olerkariaren poemak eta kantak.

«Auñamendi» ta «Otaslar» izen-ordeak erabilli ditu.

(Ikus H.V.B., *El Bidasoa*, 1960, XVI, 755 zenbakia, 4 orr.; L.M., *Egan*, 1960, 1-2, 116 orr.; N. Kortazar, *Cien autores vascos*, 99 orr.; J. San Martin, *Escritores euskéricos*, 155 orr.; M. Zarate, *Bizkaiko euskal idazleak*, 273 orr.; Auñamendi, *Literatura*, IV, 350 orr.; J. Bilbao, *Bibliografía*, VII, 385 orr.; S. Onaindia, *Euskal Elertia*, 219 orr.)

80.- PEDRO ZELAIA OLABARRIA (1922-...)

Gorantzea zor zaio gizon langilleari. Edu ortakoa da, ostera, On Pedro Zelaia, egundo aspertzaka, lanari lotuaz bizia daramana.

Eibar'en jaio zan 1922-7-22'an, eta, elizgizon, 1952'tik bertone bizi ta lan dagiana. Goi-deiari erantzuki, 1939'an abiatu zan Seminariora. Urte bete egin zuen Bergara'n eta bederatzi Gasteiz'en, abade-karrera osatzeko. Gasteiz'en bertan apaiz egin zan, 1949-6-29'an. Gero Araba'ko Baroja ta Faido erritxoetatik laisterka pasa zan Laguardia'ra abiatzeko, eta emen bi urte erre zituen apaizgaiekin. Beste urte bete Gasteiz'en prefekto bezela. 1952'garrengo iraillean Eibar'era bialdu zuten apaiz, eta arrezkero gutzian ementxe daukagu bere aunitz lanetan.

EUSKAL IDAZLE.- Gizonak badu indarririk barne. Eta nai due-nak asko egiten. On Pedrok, eliz-ardurak —itzaldi, aitortegi, sak-